

VIIPURI

Maning

Eestikeelne

O. Kaasik 37

SUOMI • FINLAND • FINLANDE

Est. A-17850

Julkaissut
Viipurin kaupungin Refkeilylautakunta

Väljaandja:
Viipuri linna Turismiosakond

Utgiven av
Viborgs stads Exkursionsnämnd

Publisher:
The Travelling Committee of the
Town of Viipuri

Herausgeber:
Reisekomitee der Stadt Viipuri

Publié par
le Comité d' Excursions de la
ville de Viipuri

Eldonanto:
Urba Ekskurskomiteato de Viipuri

Vana toomkirik kellatorniga

Foto: Pietinen

HEIMOVELJET JA -SISARET EESTISSÄ.

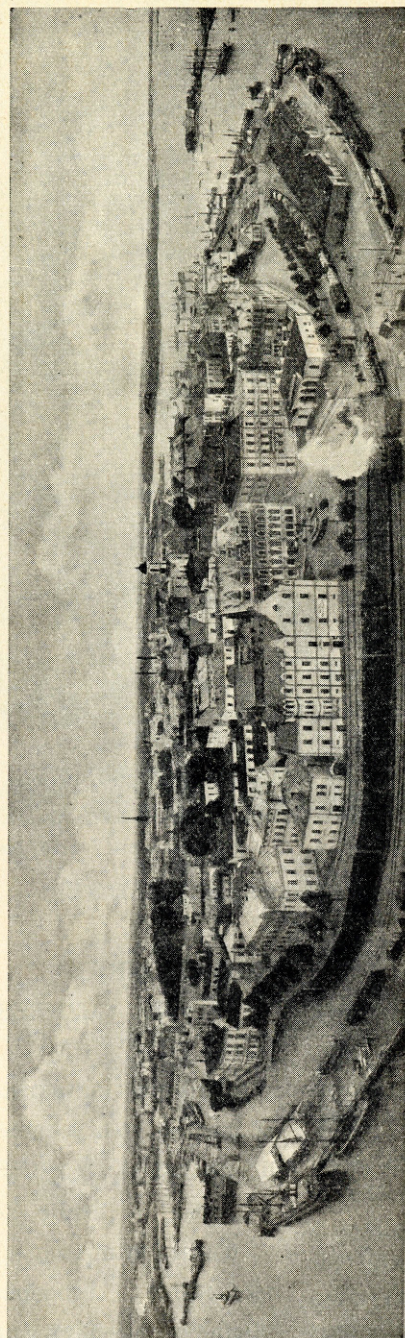
Monen kulttuuri-ihmisen-
kin mielestä voi suomalais-
ugrilaisten heimokuntien
alkuperän juontamisella ja
niiden kielten vertailevalla
tutkimuksella olla vain teo-
reettinen, tunnepohjainen
merkityksensä. Mutta Ees-

HÕIMUVENNAD JA ÕED EESTIS.

Nii mitmegi kultuurinime-
se meelest võib Soome-Ugri
hõimkondade algupära sel-
gitamisel ja nende keelte
võrdleval uurimisel olla vaid
teoreetiline, tundepärane
täendus. Aga Eesti ja Soo-

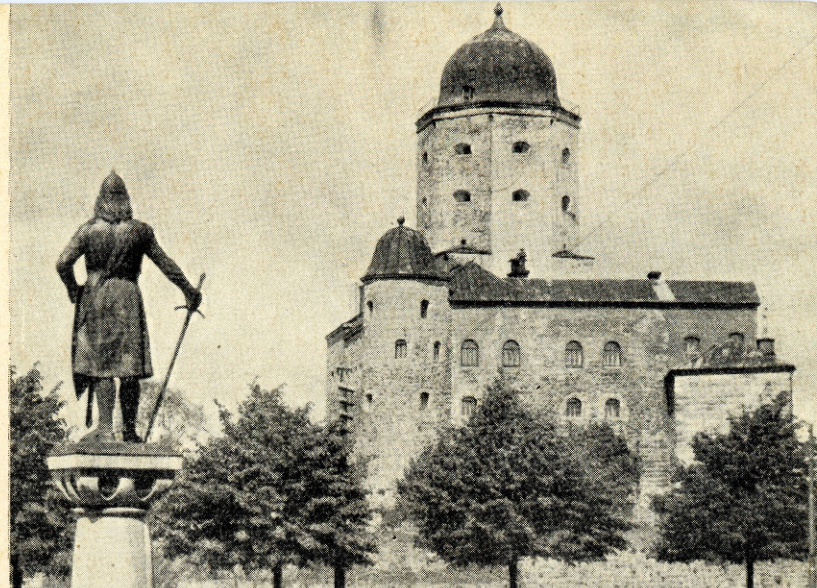
0205756682

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Viipuri nähtuna lossitornist
Keskel vandlinn

Foto: Nyblin

Viipuri loss

Foto: Helios

tin ja Suomen keskinäiseen suhteeseen tämä arvostelu kilpistyy, sillä Eestin ja Suomen läheisyys, niin alueellisia kuin historiallisia ja kielellisiä näkökohtia silmälläpitäen, on vuosisatojen kuluessa taannut ja vastakin varmasti takaava keskinäisen kanssakäynnin, kehityksen ja kilvoituksen edellytykset moninaisilla elämämme yhdenlaisilla aloilla.

Mitä täydemmin nämä

me suhetes see arvamus ei pea paika, sest Eesti ja Soome lähedus nii geograafiliselt, ajalooliselt kui ka keeleliselt vaatepunktilt on saajandite jooksul taganud ja tagab tulevikuski vastastikuse läbikäimise, arengu ja võistluse eeldusi meie mõlemi sarnanevatel elualadel.

Mida hoolsamalt neid eeldusi paneme tähele, seda sü-

Raudteejaam
Foto: I. Raekallio

Kunstimuseum ja -kool

Foto: Pietinen

edellytykset oivallamme, si-
tä väkevämmin tunnemme
ja käsitämme, että "veri on
vettä sakeampaa".

Kaikki tämä velvoittaa
meitä lähentymään toinen
toisiamme. Matkailu toinen
toistemme luokse avaa sil-
miä ja sydämiä.

Eestin heimoveljet ja -si-
saret! Kiitos viimeisest!
Tervetuloa Vanhaan Viipu-
riin!

Kesäkuulla 1937.

Viipurin
kaupunginhallitus

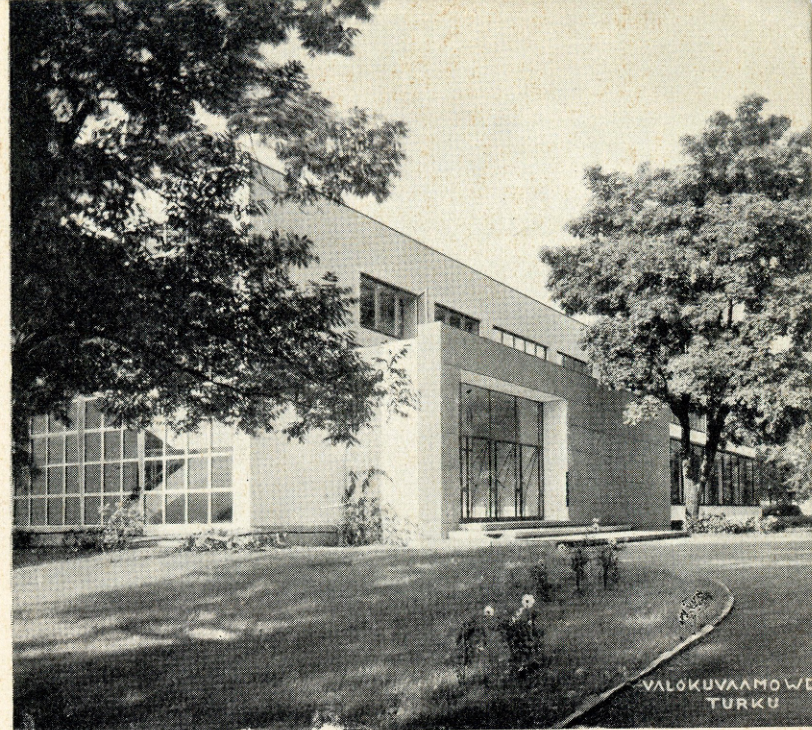
gavamini tunneme ja mõis-
tame, et veri on paksem kui
vesi.

Kõik see kohustab meid
lähenele teineteistele. Vas-
tastikune külastamine avab
silmi ja südameid.

Eesti hõimuvennad ja -õed.
Suur tänu Eestis meile osu-
tatud külalislaskuse eest!
Teretulemast vana Viipuri!

Juunis 1937. a.

Viipuri
Linnavalitsus

Linna raamatukogu

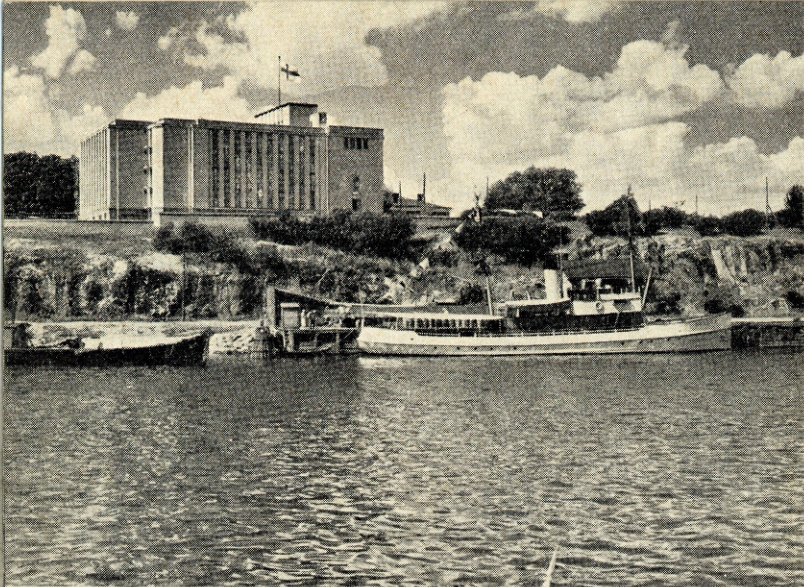
Foto: Welin

VIIPURI

Kaks tegurit, geograafiline asend ja ajalugu on teinud
Viipuri (l. Viiburi) selleks, mis ta praegu on: Soome tei-
seks suuremaks linnaks, ning Ida-Soome kauba-, mere-
liiklemise- ja hariduskeskuseks. Samad tegurid on
moodustanud sellest viimaseil ajal ka tähelepanuväärse
turismikeskuse.

Sisemaasse juhtiva tähtsa veetee ääres asudes on Vii-
puri Ida-Soome looduslik värav merele. Selle
sadamasse toovad suured aurulaevad tervitusi nii lähe-
daist kui kaugeist maist, ning linna välissadama U r a s' e
(Trångsund) puumaterjali väljavedu on Euroopa suurim.
Viipuri on sisemaist vesiala ühendava tähtsa S a i m a a-
k a n a l i lõpukoht, ning mõningate raudteede ja kümnete
autobuseliinide sõlmekoht.

Viipuri on vana linn, milline üle 600-aastase olemasolu
kestel on näinud nii rahulisi kui ka tormiseid päevi, aga
ta on ka moodne linn, milline nobedasti omandanud

Maakonna arhiiv

Foto: Pietinen

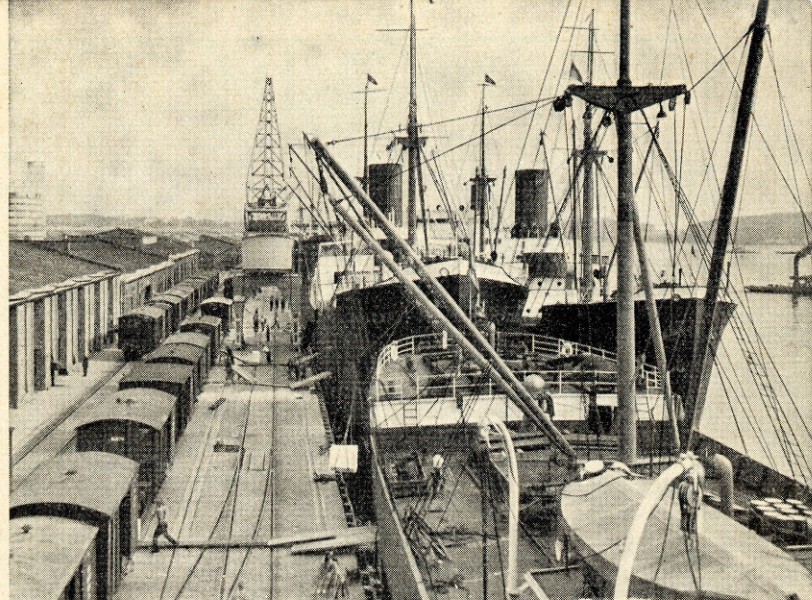
kõiki tarvituskõlvulist, mida pakub talle nüüdne areng. Võidakse öelda, et Viipuri on linn, kus sajandid ühtuvad. Temas on säilinud mälestusi kõigilt ajavahemikelt, ja see asjalugu annab talle erilise meeldivuse.

Muide looduski on olnud helde Viipurile, raamides linna välkuvate vetega, tumedate metsadega ning kinkinud avarate vaatealadega kõrgendikke.

Viipuri on ka külalislahke, võttes vastu avasüli tulejaid lähedalt ja kaugelt. Ent üldine kogemus ongi, et külastajad meelsasti viibivad selles linnas.

Hääd hotellid ja söögiasutused on turistidele hõlpsasti kättesaadavad. Laiad puistikud annavad suviseil, palavil päevil jahutavat varju, ning pakuvad ka meeldivat vaateala ümbritsedes linna roheline pärjana.

Trammid, autobused, taksiautod ja isegi "vana Viipuri" aega meenutavad kodused voorimehed on teenistusvalmid.

Sadam

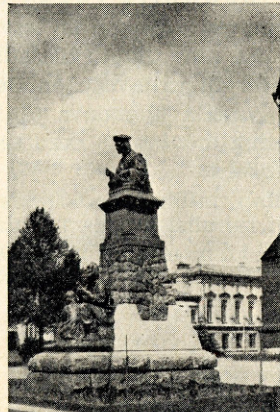
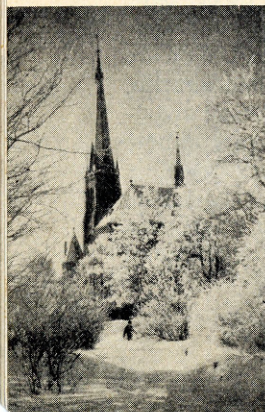
Foto: Helios

Vast olete kavatsenud külastada Viipurit või siit läbi reisides soovite peatuda vähemalt hetkekski. Kiire tutvumine linnaga sel juhul on teretulnud. Lubatagu siis lühike esitelu — "hyvää päivää".

Lühike ajalugu on sarnasel korral vältimatu: Ses valguses võõras pääseb lähedale vana Viipuri loomusele ja südamele.

Meil tuleb ainagi aastatuhat hüpata tagasi. Juba neil amuseil ajal see maakoht, mille läbi siis voolas Vuoksi läänepoolne haru (mida pole praegu enam), oli kaubanduslikult ja strateegiliselt tähtis.

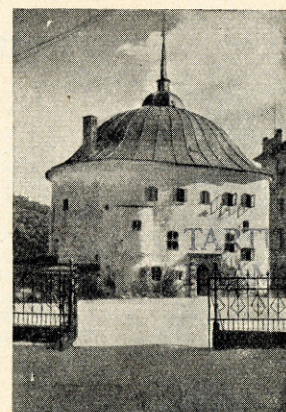
Viipuri pärisajalugu algab aastast 1293, mil rootsi marssal Torkel Knuudipoeg purjetas oma laevastikuga Soome lahe idavetel, vallutas tolleaegse Karjala ja asutas "vahvuses võitmatu" Viipuri kindlus-lossi. Keskaegne ajalugu jutustab selle kindluse paljudest nurjunud vallu-

Vasemal
Toomkirik

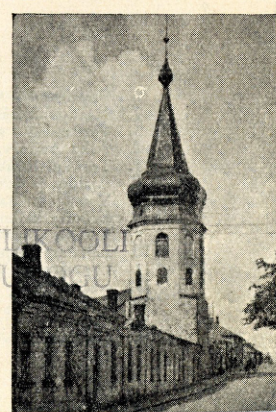
Paremäl Agricola
mälestussammas

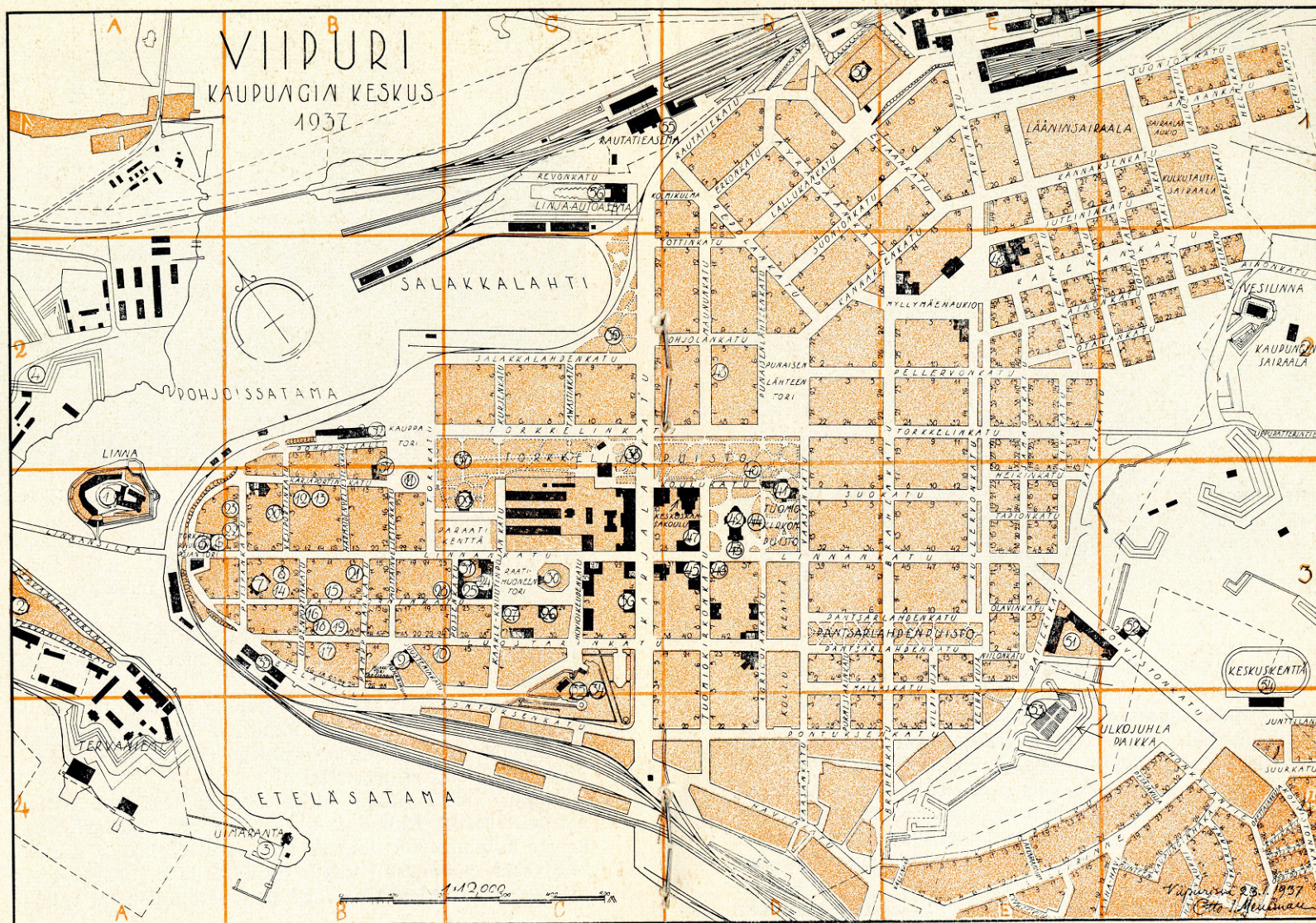
Foto: I. Raekallio

Vasemäl
Ümargune Torn
Foto: I. Raekallio

Paremäl Kellatorn,
end. Raaditorn
Foto: Th. Nyblin

Vaatamisväärsusi ja avalikke ehitusi

1. Viipuri loss A3	16. Uudenportink. 5, vana ehitus õues B3	30. Kr. katol. toomkirik C3	44. Langenute mälestussammas D3
2. Maakonna arhiiv A3	17. Luostarink. 7, » » » »	31. Vana pitsimaja C3	45. Lääninhallitus (Maavalitsus) D3
3. Tervaniemi supelrand B4	18. Luostarink. 10, » » » »	32. Kaubamaja B2	46. Maakonna ülema maja D3
4. Püha Anna vallid A2	19. Luostarink. 10, » » » »	33. Tollehoone B3	47. Postimaja D3
5. Torkkel Knuudipoja sammas A3	20. Rooma-katoliku kirik B3	34. Pansarlahiti bastion C3	48. Koguduse maja D2
6. Ajaloo ja rahvamuuseum A3	21. Pampallank. 12, vana ehitus B3	35. Kunstimuuseum C3	49. Pritsimaja E2
7. Vana toomkirik (Agricola kirik) B3	22. Piispank. 12, » » » »	36. Telegraafikontor, riigi telefon C3	50. P. Eliase kr. kat. kirik D1
8. Eelmise kellatorn B3	23. Piispank. 16, » » » »	37. Purskkaev kujuga C2	51. Kutseskool E3
9. Endine dominikaankirik B3	24. Nüüdne raekoda C3	38. Kuju »Metsapoeg» C2	52. Tööstuskool F3
10. Eelmise kellatorn B3	25. Teater C3	39. Kuju »Kalapoeg» C2	53. Suviteater-laululava E3
11. Ümmargune Torn B3	26. Hovioikeus (Ringkonna kohus) C3	40. »Hirvi» sammas D2-3	54. Staadion F. 3-4
12. Karjaportink. 5, vana ehitus õues B3	27. Kohtu esimehe maja C3	41. Linna raamatukogu D3	55. Raudteejaam C1-D1
13. Karjaportink. 7, » » » »	28. Piiskopi maja ja konsistoorium B3	42. Uus toomkirik D3	56. Autobusejaam C1
14. Vahtitornink. 8, » » » »	29. Saksa rootsi kirik C3	43. Agricola mälestussammas D3	57. Politsei prefektuur ja aadresslaud B2-3
15. Vahtitornink. 12, » » » »			

Turg

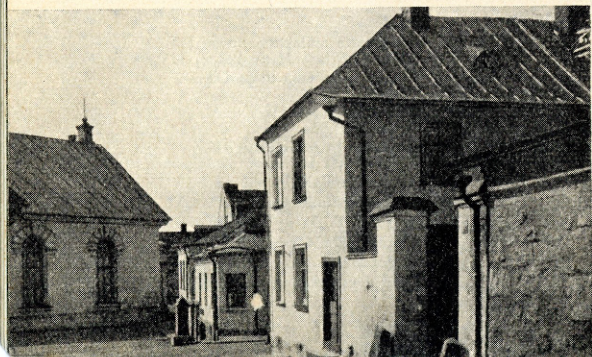

Foto: Helios

tamiskatseist. Vana kroonika lausub: "Moscorum busta Viburgum" (= Viipuri on moskvalaste haud).

Viipuri kindluse keskaegseist peremehist olid mõned nii vägevad ja iseseisvad, et nende lään moodustas "riigi riigis". Nad omapääd alustasid sõjategevust, sõlmisid rahu ja ajasid ka muidu õige laiaulatuslikku poliitikat. Kindluslossis veedeti vahest ka nii hiilgavat elu, et aristokraatseid noori rootsi kuulsamate suguvõsadeist saadeti siia peeni kombeid õppima. Linn oli elavas kaubavahetuses Hansa linnadega.

Ent sellele hiilgeajale järgnesid muutused. Uusaja alul valitsesid Viipurit juba kohapealsed kuninga käsutäitjad, ja a. 1710 vallutas linna Vene tsaar Peeter Suur. Vene

Mungaturunurk
Foto: Th. Nyblin

Tervaniemi supelrand

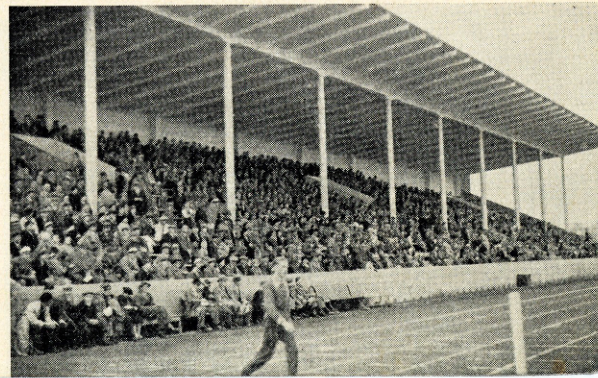

Foto: Helios

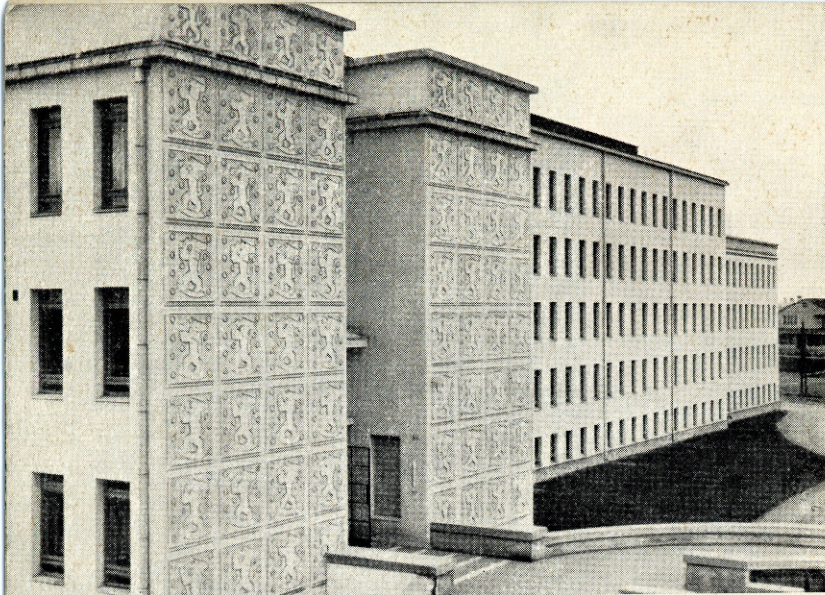
võimu ajal andis linnale eriti Katariina II valitsusaeg oma ilme, mis püsinud meie päevinigi.

Järgneval sajandil Saimaa kanali avamine (1856) ja raudtee (1870) andsid linna arengule tõuke nüüdse kaubandus-liikluskeskuse moodustumiseks. Viimased aastakümned on siis nobedasti arendanud ja ajakohastanud linna, kus on praegu 84 tuhat elanikku.

Nüüdne Viipuri linnapilt on vaimustav kombinatsioon vanast ja uuest. Linna keskuses on säilinud kodune vana-linn ja selle kõrval, väiksel saarel mälestusrikas kindlus, Karjala lakk, mis nüüdki kuulub sõjaväele, aga mis siiski avab oma värava turistidele. Tuhandeid neist käivadki imetlemas selle tornist avarduvaid laiu vaatealu.

Staadion
Foto: SVO

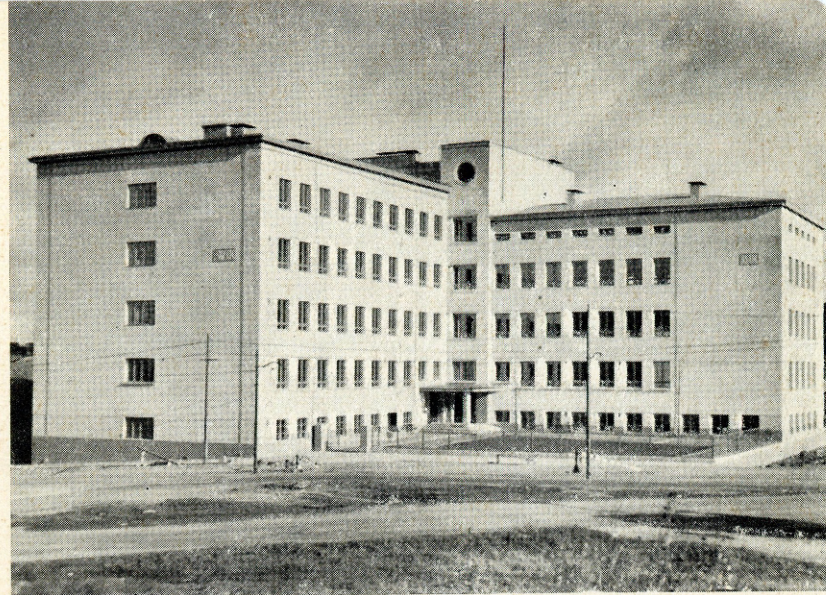

Maleva haigla

Vanas linnas kindluse vastas, endise raekoja kohal on ajalooline muuseum, ja selle ees kindluse asutaja, Tor- kel Knuudipoja mälestussammas. Seal on mõningaid ajaloolisi ehitusi, nagu vana toomkirik kaunivormilise kellatorniga ja tempel, mis omalajal on olnud dominikaankloostri pühapaigaks. Seal vaiksed kitsad tänavad sosistavat sajandite lugusid ja "uurimisrändur" jõuab mil keskaegsesse, mil uuemasse ümbrusse.

Rändluse ajal võivad matkajad puhata restoraanis, mis asub n.n. ümarguses tornis (Pyöreä torni), ehituses, mis aegade eest oli linnamüürisse kuuluv kind- luseke. Restoraaniseinul jutustavad huvitavad maalid linna mõnestki ajajärgust.

Vana-linna välispoolel, ent veelgi ajaloolisel põhjal, teisesse linnamüüri kuulunud kindlusvallil (Pantsarlahden bastioni) seisab arhitekt Ullberg'i loodud moodne kunstimuuseum-kunstikool, ja üle väina, kind-

Tööstuskool

Foto: K. V. Miettinen

luse vastas, sama arhitekti kavandil tore maakonna arhiiv.

Liiklemine "uue Viipuri" tänavail näitab, et oleme kaubalinnas, mis suuruselt teine Soomes. Ehk läheki- sime korraks vaatama arhit. Alvar Aalto loodud arhi- tektuurilist imeteost — uut raamatukoguhoonet, või muid uueaegseid ehitusi, nagu linna haiglaid ja kooli.

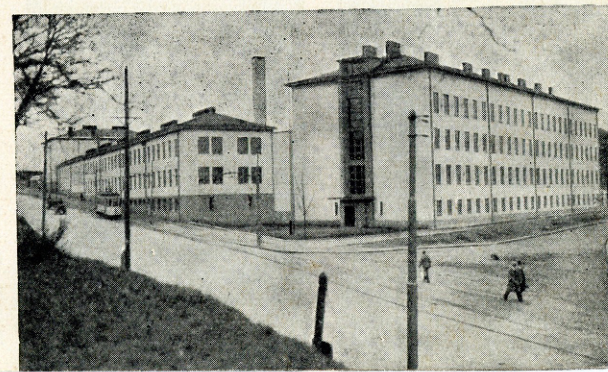
Linna keskuses kohtame toreda Torkkeli puies- tiku lõhmusalleeedega, lillerohkusega, purskkaevudega ja kujudega, ning haljuse keskelt välगतавast restoraan Espi- lä'st kuuleme suveõhtuil muusikaheliseid. Puiestiku möle- mais otsis avarduvaid turgudel jälle näeme Karjala rah- vatüpe ja vilgast rahvaelu.

Otsides rahulikku puhkekohta leiame linna ümbrusest suveti rohkesti haljaid paiku. Võime näiteks minna Papula kaljumägisesse loodusparki, mille vaatetornist ja turistide restoraani rõdult avardub lai ja ilus vaateala. Ja siis veel, Viipuril on veel maailma-

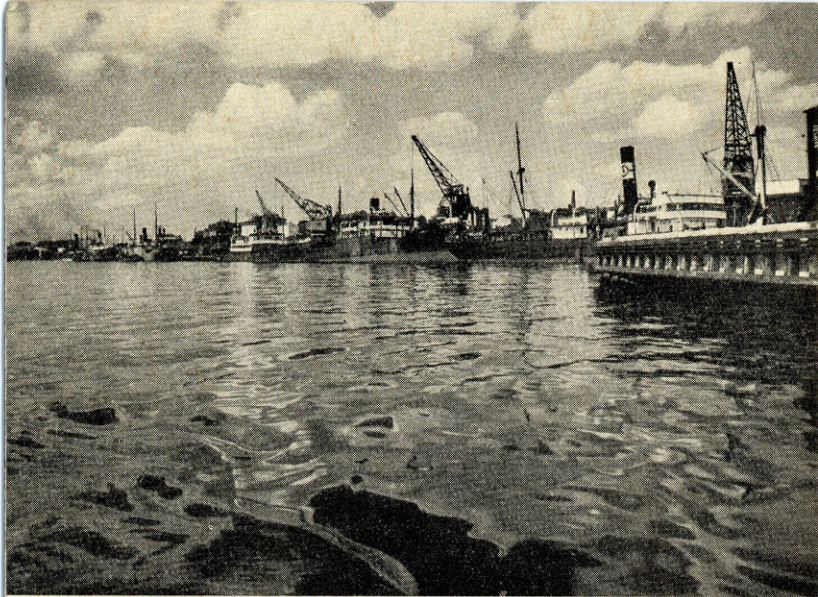
Linna haiglaid
ja veetorn

Foto: Helios

Kutsekool

Foto: I. Raekallio

Sadamast

Foto: Pietinen

kuulsuse omandanud park Monrepos, mille pärispõhjalikuks vaatluseks tuleb varuda kohe pool päeva.

Linna kunstiharrastusist kõneledes, nimetagu, et teater asub üle saja-aastases teatrihoones; vanule valtele ehitatud vabaõhuteatris — laululaval toimuvad laulupeod, kontserdid ja muud sellised ettekanded. Peale mainitute on veel sümfooniaorkester, kaks muusikakooli ja kunstikool. Ka mitmed laulukoorid aitavad ülal hoida Viipuri kuulsust "laulva Karjala" pealinnana.

Spordiharrastuselt on Viipuri kuulus. Siin tegutseb hulk tähelepanuväärseid spordiseltse, millest mõnedel on omad majad, ent ka linna staadione kasutatakse palju. Talispordist nimetatagu eelistatud jääpallivõistlusi.

Nagu öeldud, on Viipuri endast juba tähelepanuväärt ja huvitav vaatamisväärsus, aga ta on samas ka värv Ida-Soome tähelepanuväärsemaile ränd-

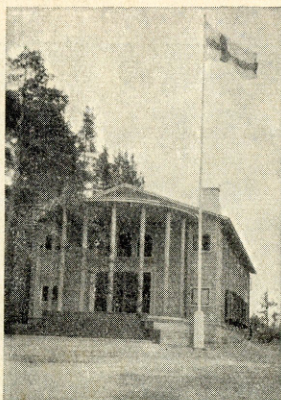
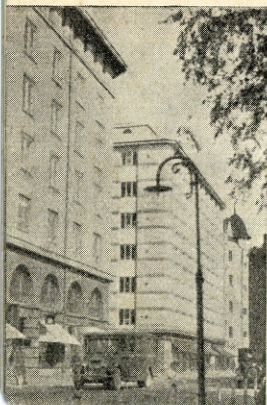
Välissadam Uuras

Foto: Th. Nyblin

lusteile. Tema graniitfassaadiga jaamast sõidutavad rongid rändajaid Imatra'le, (Vallinkoski'le), Savonlinna, Punkaharju'le, Sortavala'sse (Valamo'sse), Koli'le, Terijoki'le jne. Ja ülimoodsast autobusejaamast võidakse matkata igas suunas. Mainitagu vaid idüllilist Lappeenranta, Terijoki ja Kuokkala liivarannikuid ning Vuoksi ja Laadoga kauneid maastikke. Vene piirile on ainult 2½ tunni reis.

Lähema ümbruse nägemisväärsed kohti on Saima kanal, mille esimese väravsulu Juustila'ni on laevaga ühe ja autobusega poole tunni reis. Samuti peab nimetama Hiekkasaari ja Mäntysaari meresupelasust, nigr Uuras'e ja Koivisto väljaveosadamaid.

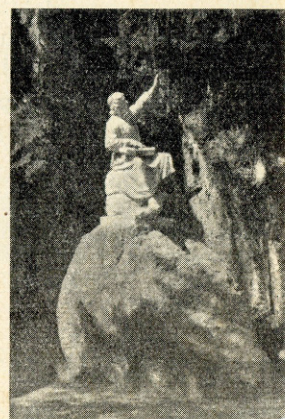
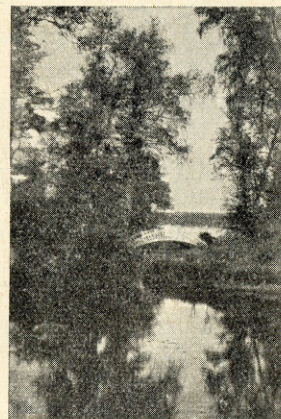
Vaatamisväärsustest ei ole puudust, võib olla valik muutub raskekski. Ent rändureile annab lahket nõu "Suomen Matkailijayhdistyksen neuvonanto-

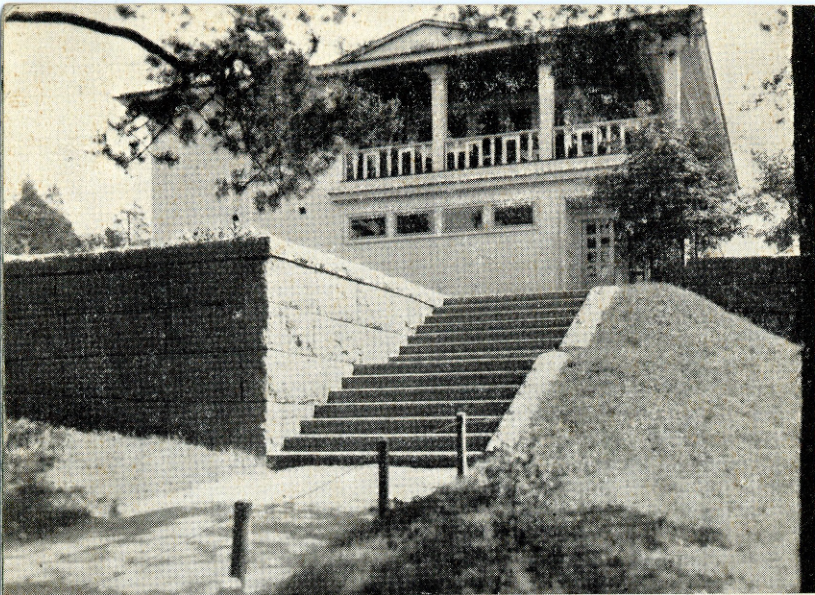

Vasemal
Uuest Viipurist
Foto: I. Raekallio
Paremäl
Tanhuvaarast
Foto: SVO

Vasemäl
Monrepos pargist
Foto: I. Raekallio

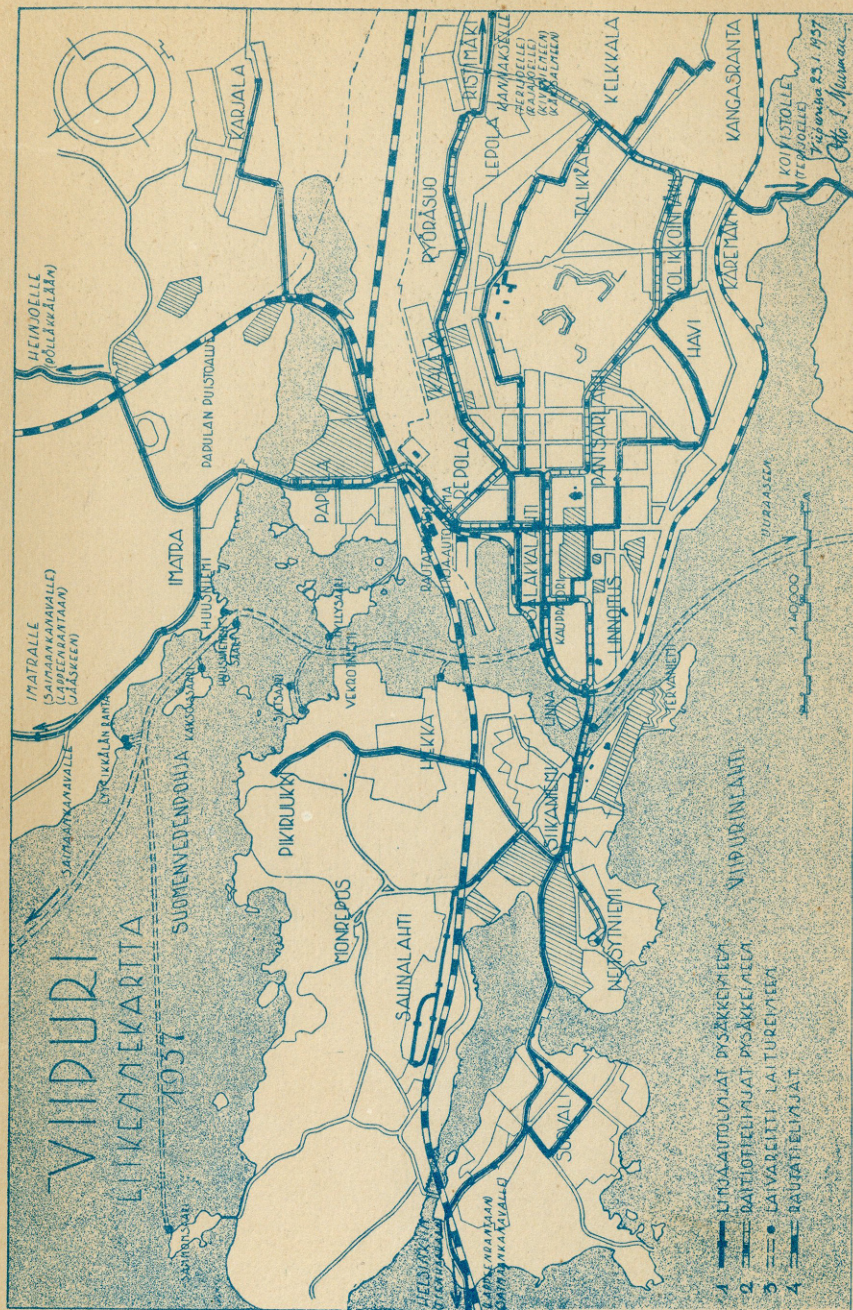
Paremäl
Vanemuine
Monrepos'es
Foto: Adam

toimisto" (= Soome Turismihingu Nõuandla) raudteejaama allsaalis (telef. 34-20), samutigi "Kaupungin Retkeilylautakunta" (Linna turismiosakond), sekretär õp. J. Sarvi (telef. 15-62) annab oma parima eriti ekskursioonide ööbimiskohtadele paigutamisel ja linna-vaatluste juhtimisel.

Tulge linna, kus saajandid ühtuvad!

SUOMI

Est A-17850

